

sin varme kærlighed til æmnet stadig vil stå som et af de smukkeste værker i vor kunsthistoriske litteratur. Under studiet af domkirken gik det hurtigt op for H., at den også i kunstnerisk henseende måtte være moderkirken for de af rhinsk tuf opførte kirker, der strækker sig i en bræmme langs Vesterhavet fra Ringkøbing fjord til Ejderen. I en større afhandling i Kirkehist. Samlinger gjorde han 1859 først rede for denne hidtil upåagtede samhörighed, og langt senere kom han atter tilbage til æmnet i det af Kultusministeriet udgivne store folioværk *Danske Tufstenskirker* (1894), et arbejde, der vel ikke i umiddelbar virkning kan måle sig med bogen om Ribe, men bygger på en omfattende viden om danske såvel som fremmede arkitekturformer og giver en overvældende stofmængde. Hans undersøgelser om de jyske kvaderstenskirker indviklede ham i en større, delvis i dette tidsskrift (6. R. V og VI Bd.) udkæmpet polemik, der fra hans side førtes med den samme finhed og forstaaelse, der prægede hele hans smukke personlighed. — I 1869 gik han fra skolegærningen over i præstekald, først i Janderup og Billum ved Varde, senere i Ellinge og Skjellerup på Fyen; 1894 hædrede universitetet ham med æresdoctorgraden. *M. M.*

Den 26. August 1906 døde Nationalbankdirektør, tidligere Justitsminister Johannes M. V. Nellesmann. Efter at have været juridisk Professor blev han 1875 Justitsminister (til 1896) og indtog en ledende Stilling i vort politiske Liv og i Administrationen, han fortsatte dog fremdeles sin udmærkede juridiske Forfattervirksomhed. Her i Tidsskriftet er der kun Grund til at mindes, hvorledes Nellesmanns mange videnskabelige Værker foruden ved deres Skarphed i Tanken og deres Klarhed særlig præges af hans Sans for Rettens Udvikling; stadig fremdrages Forholdet mellem den gjældende Ret og den forudgaaende Tids Love og Praxis. Faa af vore Jurister have været saa vel inde i Rettens Udvikling siden Christian V's Lovs Tid. Som fortrinlige retshistoriske Arbejder af Nellesmann kan nævnes hans Skildring af *A. S. Ørsted's Betydning for den danske og norske Processes Udvikling* (1885), *Om Ægteskabsskilmisse ved kgl. Bevilling* (1882) og den her i Tids-

skriftet 1879 offentliggjorte Afhandling *Om kirkelig Vielse som Betingelse for lovligt Ægteskab.* Joh. Stp.

Oscar Levertin, Professor i Litteraturhistorie ved Stockholms Højskole, f. 1862, er død 22. Septbr. 1906. Den udmærkede Digter og fine Smagsdommer sad inde med en omfattende litterær-, kunst- og kulturhistorisk Viden. Med særlig Kærlighed havde han levet sig ind i Gustav III's Tidsalder, og om denne handler en stor Del af hans aandfulde Essays; blandt disse skal nævnes *Teater och drama under Gustaf III* (1889), *Gustaf III som dramatisk författare* (1894), *Från Gustaf III's dagar* (1896), *Niclas Lafrensen d. y. och förbindelserna mellan svensk och fransk målarkonst paa 1700-talet* (1899). Sammen med Professor H. Schück udgav han den interessante Samling *Svenska Memoarer och Bref* og ledsagede sine Udgivelser deri af Gjørwells Familiebreve, Hamiltons Anekdoter og Elis Schröderheims Breve med interessante Fortaler.

Ferdinand Brunetière, Redaktør af *Revue des deux mondes* og tidligere Professor i Litteraturhistorie ved *École normale supérieure* i Paris, f. 1849, er død 9. Decbr. 1906. Af hans mange kundskabsfulde, men af ensidig Sympati for det 17. Aarhundredes Klassicisme mærkede Skrifter skal nævnes: *Études critiques sur l'histoire de la littérature française* 1—7 (1893—1903) og hans i de sidste Aar begyndte *Histoire de la littérature française classique (1515—1830)*. — Auguste Himly, tidligere Professor i Geografi ved Sorbonnen, f. 1823, døde 6. Oktbr. 1906. Hans *Histoire de la formation territoriale des états de l'Europe centrale* 1—2 (1876) er nyttig ved dens gode Oversigt og ved dens Paapegen af Forbindelsen mellem Geografi og Historie.

Direktør for det sachsiske Hovedarkiv i Dresden Poul Hassel er død i Juli 1906. Hans Hovedværk, en Biografi af den bekendte tyske Statsmand Joseph v. Radowitz, hvoraf dog kun 1. Bd. er udkommet (1905), er af Vigtighed for Kendskaben til Frederik Vilhelm IV af Preussens Historie.

Aaret 1906 har bragt Afslutningen af 3dje Udgave af Traps *Kongeriget Danmark*, som under Medvirkning af Konfe-